

Каленчук Л.В.

кандидат економічних наук,
доцент кафедри цифрової економіки та
міжнародних економічних відносин
Державного університету «Житомирська політехніка»

Kalenchuk Liudmyla

Zhytomyr Polytechnic State University

СПОСОБИ ЗАЛУЧЕННЯ ІНОЗЕМНИХ ІНВЕСТИЦІЙ У РЕГІОНИ КРАЇНИ В УМОВАХ ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ В УКРАЇНІ

WAYS TO ATTRACT FOREIGN INVESTMENT TO REGIONS OF THE COUNTRY IN THE CONTEXT OF EUROPEAN INTEGRATION PROCESSES IN UKRAINE

У статті розглянуто сутність іноземних інвестицій та їх значення для економіки України. Проведено огляд надходжень іноземних інвестицій в Україну у 2019 році та окреслено заплановані Урядом способи їх залучення у 2020 році. Проаналізовано інвестиційну діяльність України в умовах євроінтеграційних процесів, які спрямовані на забезпечення конкурентоспроможності регіону на мезо- та макрорівнях, соціальної орієнтації, розвиток інфраструктури ринку. Досліджено та перераховано кроки держави в напрямі забезпечення стабільного розвитку економіки України, покращення інвестиційної привабливості регіонів та активізації їхньої інвестиційної діяльності. Досліджено загальнодержавну Стратегію економічного зростання України, в основі якої лежить залучення іноземних інвестицій. Представлено основні способи залучення іноземних інвестицій в регіони України на прикладі Житомирської області. Проаналізовано сильні та слабкі сторони Житомирської області та окреслено дієві кроки органів місцевого самоврядування у напрямі збільшення капітальних надходжень від потенційних інвесторів у регіон. Розроблено рекомендації щодо залучення іноземних інвестицій, які базуються на аналізі досвіду успішних регіонів України та країн світу. Окреслено п'ять основних напрямків залучення інвестицій (створення сприятливих умов для залучення інвестицій; наявність інвестиційних продуктів; розроблення та підтримка позитивного іміджу регіону; якісне обслуговування, інформаційна підтримка та супроводження інвесторів; усунення перешкод для потенційних інвесторів). Доведено необхідність проведення SWOT-аналізу регіону, який дасть можливість виявити основні тенденції та проблеми соціально-економічного розвитку регіону, визначити сильні і слабкі сторони (внутрішні фактори), а також можливості та загрози (зовнішні фактори), їхній вплив на подальший соціальний та економічний розвиток.

Ключові слова: інвестиції, прями іноземні інвестиції, євроінтеграція, державно-приватне партнерство, інвестиційні парки, інвестиційні няні.

В статье рассмотрена сущность иностранных инвестиций и их значение для экономики Украины. Проведен обзор поступлений иностранных инвестиций в Украину в 2019 году и намечены запланированные Правительством способы их привлечения в 2020 году. Проанализирована инвестиционная деятельность Украины в условиях интеграционных процессов, направленных на обеспечение конкурентоспособности региона на мезо- и макроуровнях, социальной ориентации, развитие инфраструктуры рынка. Исследованы и перечислены шаги государства в направлении обеспечения стабильного развития экономики Украины, улучшения инвестиционной привлекательности регионов и активизации их инвестиционной деятельности. Исследована общегосударственная стратегия экономического роста Украины, в основе которой лежит привлечение иностранных инвестиций. Представлены основные способы привлечения иностранных инвестиций в регионы Украины на примере Житомирской области. Определены пять основных направлений привлечения инвестиций (создание благоприятных условий для привлечения инвестиций; наличие инвестиционных продуктов; разработка и поддержка положительного имиджа региона; качественное обслуживание, информационная поддержка и сопровождение инвесторов; устранение препятствий для потенциальных инвесторов). Доказана необходимость проведения SWOT-анализа региона, который даст возможность выявить основные тенденции и проблемы социально-экономического развития региона, определить сильные и слабые стороны (внутренние факторы),

а также возможности и угрозы (внешние факторы), их влияние на дальнейшее социальное и экономическое развитие.

Ключевые слова: инвестиции, прямые иностранные инвестиции, евроинтеграция, государственно-частное партнерство, инвестиционные парки, инвестиционные няни.

The article considers the essence of foreign investments and their significance for the economy of Ukraine. A review of foreign investment inflows into Ukraine in 2019 have been conducted and the ways planned by the Government to attract them in 2020 have been outlined. The investment activity of Ukraine under conditions of European integration processes, which are aimed at ensuring the competitiveness of the region at the meso- and macro levels, social orientation, development of market infrastructure have been analyzed. The steps of the state in the direction of ensuring stable development of the economy of Ukraine, improvement of investment attractiveness of regions and intensification of their investment activity are investigated and listed. The national Strategy of economic growth of Ukraine, which is based on attracting foreign investment, is studied. The main ways of attracting foreign investment to the regions of Ukraine on the example of Zhytomyr region are presented. The strengths and weaknesses of Zhytomyr region are analyzed and the effective steps of local governments in the direction of increasing capital revenues from potential investors in the region are outlined. Recommendations for attracting foreign investment are developed, which are based on the analysis of the experience of successful regions of Ukraine and the world. The five main areas of investment attraction (creation of favorable conditions for investment attraction; availability of investment products; development and maintenance of a positive image of the region; quality service, information support and support of investors; removal of obstacles for potential investors) are outlined. The necessity of SWOT-analysis of the region, which will identify the main trends and problems of socio-economic development of the region, identify strengths and weaknesses (internal factors), as well as opportunities and threats (external factors) for further social and economic development. In the paper have been proposed to focus on the development and adoption of regulations at the national level during attracting foreign investment that will positively affect the investment process and contribute to raising international ratings of Ukraine.

Key words: investments, foreign direct investments, European integration, public-private partnership, investment parks, investment nannies.

Постановка проблеми. Досвід останніх років свідчить про те, що поряд із значними теоретичними здобутками в напрямі залучення іноземних інвестицій у регіони України не вистачає навичок застосування рекомендацій європейських країн у напрямі ефективного залучення інвестицій. В умовах дії євроінтеграційних процесів в Україні необхідною умовою є спрямування інвестиційної діяльності на забезпечення конкурентоспроможності регіону на мезо- та макрорівнях, соціальної орієнтації, розвиток інфраструктури ринку тощо.

Методичні підходи, які розробляються багатьма провідними науковцями та фахівцями-практиками, спрямовані на поліпшення інвестиційного клімату та удосконалення механізму державного регулювання й активізації інвестиційної діяльності в країні. Поряд із цим значне коло питань залишається невисвітленим і потребує детального дослідження.

Так, під час дослідження способів ефективного залучення іноземних інвестицій в регіони країни майже не враховуються особливості індивідуальному підходу до формування такої політики щодо забезпечення належної якості життя населення та стабільної економіки на рівні регіонів.

Тому, зважаючи на те, що стратегічні завдання інвестиційної політики залучення іно-

земних інвестицій полягають у створенні таких умов, за яких Україна, формуючи свою систему пріоритетів соціально-економічного розвитку, зможе підвищити свій рейтинг конкурентоспроможності на світовій арені, особливої актуальності набуває врахування інтересів кожного окремого регіону та специфіки управління ним.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Є досить потужний пласт наукових досліджень у напрямі розуміння сутності та значення іноземних інвестицій для країн світу, які знайшли своє відображення у працях Н.В. Балабанова, О.Г. Бондаренко, А.В. Омельченко та багатьох інших учених, які досліджували проблеми інвестиційної привабливості регіонів країни та виокремлювали способи залучення до них іноземних інвестицій.

Метою дослідження є визначення найефективніших способів залучення іноземних інвестицій в регіони країни, враховуючи євроінтеграційні процеси, що відбуваються в Україні та світі.

Виклад основного матеріалу. В умовах сьогодення регіони України перебувають і в перспективі будуть знаходитися в умовах глобальної конкуренції, що вимагає формування і реалізації нових механізмів, спрямованих на забезпечення ефективної регіональної економіки, заснованої на інноваціях і технологічних ініціативах, та одночасно стимулює процеси

спеціалізації і локалізації інновацій. Важливою умовою динамічного розвитку регіонів України вважаємо прискорення впровадження сучасних інноваційних технологій у інші сфери, створення комфортних умов для життя та розвитку людини.

Тому для розвитку ефективної і конкурентноздатної економіки, територій та залучення всіх резервів для розвитку людського капіталу як основного рушія регіонального розвитку, раціонального використання природних ресурсів та забезпечення екологічної безпеки регіонів мають бути розроблені Стратегії розвитку регіонів по усій Україні на довгостроковий період (від 5 до 7 років).

Залучення інвестиційних ресурсів до регіону суттєво та позитивно впливає на зміну його економічного становища, сприяє модифікації його виробничу структуру, викликає зміни на ринках робочої сили та капіталу. Ключову увагу залученню інвестицій мають приділяти у діяльності органів державної влади та органів місцевого самоврядування. Одним із найбільш ефективних та, за умови розумної діяльності органів влади, доступних ресурсів для регіону є Прямі іноземні інвестиції (ПІІ) [8].

Сформульована велика кількість тлумачень та визначень іноземних інвестицій як у науковій літературі, так і у нормативно-правових актах.

Так, А.В. Омельченко вважає, що *іноземні інвестиції* – це юридично регламентована власність у вигляді будь-якого майна або майнових прав, що має походження за межами країни-реципієнта інвестицій і дозволена для інвестування законодавством приймаючої країни або міжнародними договорами, вони вкладаються іноземними інвесторами в об'єкти підприємницької діяльності приймаючої країни з метою отримання прибутку чи досягнення соціального ефекту [7, с. 10].

Методологічні положення з організації державного статистичного спостереження щодо інвестицій зовнішньоекономічної діяльності, затверджені наказом Державної служби статистики України 03.10.2014 № 284 (зі змінами, затвердженими наказами Держстату від 28.03.2017 № 70, від 19.02.2019 № 85), містять визначення прямих інвестицій, вже наближене до сфери ПІІ. Відповідно до них, *пряма інвестиція* – це категорія міжнародної інвестиційної діяльності, яка відображає прагнення інституційної одиниці – резидента однієї країни (прямого інвестора) – здійснювати істотний вплив або контроль на діяльність підприємства, що є резидентом іншої країни (підприємство прямого інвестування). Істотний вплив здійснюється, якщо капітал чи права власності прямого інвестора становлять від 10% до 50% вартості

статутного капіталу або голосів в управлінні підприємства прямого інвестування, контроль – якщо капітал чи права власності прямого інвестора становлять не менше 50% вартості статутного капіталу або голосів в управлінні підприємства прямого інвестування. До категорії прямих інвестицій також відносяться інвестиції, що отримані в рамках концесійних договорів і договорів про спільну інвестиційну діяльність; зобов'язання чи вимоги за кредитами та позиками, торговими кредитами та інші зобов'язання чи вимоги підприємств-резидентів перед прямими інвесторами [6].

На нашу думку, найпростішим та таким, що найповніше розкриває зміст поняття «прямі іноземні інвестиції», є визначення Організації економічного співробітництва та розвитку (ОЕСР): *прямі іноземні інвестиції* – це тип міжнародних інвестицій, зроблених резидентом в одній країні (прямим інвестором) з метою реалізації своєї довготермінової зацікавленості у підприємстві (реципієнті прямих інвестицій), яке є резидентом країни, іншої ніж країна місцезнаходження прямого інвестора [8].

Україна є привабливою країною для інвесторів. Про інвестиційну привабливість України, свідчать результати таких рейтингів, як [5]:

– рейтинг Doing Business 2019 – Україна піднялась на +5 пунктів і посіла 71 позицію зі 190 країн світу;

– рейтинг Глобальної конкурентоспроможності економіки (Global Competitiveness Index – Україна посіла 83 місце з 140.

Згідно з даними Державної служби статистики [2], надходження прямих інвестицій (акціонерного капіталу) в Україну у січні-червні 2019 року становили 1259,5 млн дол. США. Загальний обсяг прямих іноземних інвестицій з початку 2019 року становив 1,81 млрд. Найбільшими інвесторами за 2019 рік є: Кіпр – \$761 млн; Нідерланди – \$438 млн; Швейцарія – \$133 млн; Німеччина – \$ 89,9 млн. [2].

Найбільші обсяги надходжень прямих інвестицій були спрямовані у такі галузі, як: промисловість – 32,9%; оптова та роздрібна торгівля – 16,2%; фінансова та страхова діяльність – 12,9%; операції з нерухомістю – 12,9%; професійна, наукова та технічна діяльність – 6,5%, сфера ІТ – 6,5% [2].

Відповідно до зведених інформаційно-аналітичних матеріалів щодо інвестиційного клімату в Україні за I півріччя 2019 року, підготовлених Міністерством розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства, обсяги освоєння капітальних інвестицій підприємств України, що подаються Державною службою статистики [2] у I півріччі 2019 року, становлять 233,9 млрд. грн, що на 12,3% більше від обсягу за відповідний

період 2018 року. Провідними сферами економічної діяльності за обсягами освоєння капітальних інвестицій у I півріччі 2019 року стали: промисловість – 40,3%, будівництво – 10,8%, сільське, лісове та рибне господарство – 10,1%, інформація та телекомунікації – 3,7%, оптова та роздрібна торгівля; ремонт автотранспортних засобів і мотоциклів – 7,9%, транспорт, складське господарство, поштова та кур'єрська діяльність – 8,4%, державне управління й оборона; обов'язкове соціальне страхування – 5,4%, операції з нерухомим майном – 4,9% [5].

Значна робота зроблена Урядом у напрямі захисту прав інвесторів у рамках виконання Плану дій щодо поглиблення співробітництва між Організацією економічного співробітництва та розвитку (ОЕСР) та Урядом України.

У березні 2017 року підписано Угоду між Урядом України та ОЕСР щодо приєднання до Декларації про міжнародні інвестиції і багатонаціональні підприємства, відповідних Рекомендацій та процедурних Рішень Ради Організації економічного співробітництва та розвитку [5].

Внаслідок підписання Угоди країна отримала низку можливостей та переваг, таких як: запровадження Україною міжнародних стандартів здійснення інвестиційної діяльності; залучення прямих іноземних інвестицій шляхом усунення обмежень щодо секторів, в яких іноземне інвестування заборонено, та забезпечення національного режиму для транснаціональних корпорації (далі – ТНК) відповідно до системи розвитку міжнародних стандартів у регулюванні відносин ТНК із країнами, що приймають їхні інвестиції; поліпшення конкурентного середовища та впливу на впровадження та розповсюдження інновацій; реалізація принципів та стандартів соціальної відповідальності бізнесу згідно з керівними принципами ОЕСР щодо ведення відповідального бізнесу [5].

У лютому 2020 року Уряд презентував Стратегію економічного зростання, де в основі лежить залучення інвестицій. Основні завдання, які ставить Уряд, – це розбудова сильної та успішної економіки. А одним із важливих кроків у досягненні мети є досягти економічного зростання країни на 40% та залучити прямі іноземні інвестиції у розмірі 50 млрд дол. США до 2024 року. [3].

Внаслідок цього Урядом заплановано реалізувати такі завдання: створити 1 млн робочих місць; скоротити розрив із заробітної плати із сусідніми країнами; збільшити кількість мікро- і малих підприємств; активи та споживання наблизити до сусідніх країн.

Залучення інвестицій в Україну здійснюється різними способами та залежить від економічного середовища інвестування.

До основних і дієвих способів залучення іноземних інвестицій, які сформовані у Стратегії економічного зростання країни через залучення інвестицій, віднесемо [3]:

1) капітальні інвестиції з бюджету. Спрямування зусиль Уряду на розбудову транспортної інфраструктури. Зокрема, заплановано підвищити пропускну спроможність портів із 0,625 млрд грн. (2020) до 2,4 млрд грн (2020–2025); розвинути дорожню інфраструктуру (69,7 млрд грн. закладено в Державний дорожній фонд (2020); підвищити спроможність залізничних перевезень з 2,7 млрд грн. (2020) до 41,4 млрд грн. (2020–2025); модернізувати шлюзи Дніпровського каскаду з 1,7 млрд грн. (2020) до 3,0 млрд грн. (2020–2025);

2) приватизацію. Головними цілями Уряду є проведення малої та великої приватизації. Надати «податкові канікули» – при інвестиціях від 10 млн дол. США звільнення від податку на прибуток на 5 років. Приватизаційні умови: збереження профілю виробництва для підприємств, включених у високотехнологічні ланцюги доданої вартості;

1. 3) державно-приватне партнерство/ концесії. Маємо два перших концесійних конкурси у портовій інфраструктурі відповідно до кращої міжнародної практики: морський порт «Херсон», переможець – компанія «Рісоіл-Херсон», яка інвестує майже 300 млн грн.; морський порт «Ольвія», переможець – катарська компанія «Qterminals», інвестує 3,4 млрд грн впродовж 5 років;

4) інвестиційні няні. Це супровід вітчизняного чи іноземного інвестора, який вкладає інвестиції до 100 млн дол. США у проекти переробної промисловості. Переваги, що отримує інвестор: консьерж-сервіс, супровід проекту, додаткові стимули у вигляді форми державної підтримки для інвесторів (податкові стимули, забезпечення суміжною інфраструктури; сприяння виділенню земельної ділянки під реалізацію інвестиційного проекту);

5) індустриальні парки. Впродовж 2019 – початку 2020 років до Реєстру індустриальних (промислових) парків включено 7 індустриальних парків («Хмельницький», «Подільськ», «Бізнес Прайм», «Місто Скла», «Chortkiv-West», «Вінтер Спорт», «АзовАквалвест»). Разом створять 15 тис. робочих місць. Всього маємо 43 парки. Плани на 5 років: повне облаштування усіх парків (нині 12); залучення керуючих компаній та учасників. Мета: 5 млрд дол. США інвестицій та 50–100 тис. робочих місць;

2. 6) програми підтримки МСБ/експорту. Підтримка ММП – 5–7–9. Мета – розширення та спрощення доступу ММП для інвестиційного кредитування. Просування експорту (доступність

торгового фінансування; страхування експортної діяльності; боротьба з крайніми ризиками.

На прикладі Житомирської області проаналізуємо шляхи залучення іноземних інвестицій в регіон.

Сильними сторонами Житомирської області є комфортні умови ведення бізнесу, наявність потенційних об'єктів та вільних земельних ділянок для залучення інвестицій, позитивної тенденції збільшення питомої ваги інвестицій з країн ЄС та позитивної практики взаємодії з іноземними інвесторами, що підтримується можливостями, які відкриваються у зв'язку з проведенням інвестиційних форумів загальнодержавного рівня. Завдяки зручному географічному положенню та наявності в основному радіальної мережі шляхів сполучення область має гарний зв'язок з окремими регіонами України, а також з країнами Східної і Центральної Європи. Кліматичні умови, наявність родючих ґрунтів і лісових ресурсів сприятливі для розвитку в області сільського господарства та лісового господарства. Різноманіття та великі поклади мінерально-сировинних ресурсів є основою для розвитку галузей промисловості області. Наявність водосховищ та ставків дозволяє певною мірою здійснювати сезонний перерозподіл стоку, створювати необхідні запаси води, забезпечувати потреби населення і галузей економіки у водних ресурсах [4].

За офіційними даними, розміщеними на сайті Житомирської обласної ради [4], за останні 5 років найбільше вилучення іноземного капіталу з області відбулося у 2014 та 2015 роках на 41,6 млн дол. США та на 11,4 млн дол. США відповідно. Основними причинами такого зменшення були початок російської військової агресії на Сході країни, нестабільність в економічній та політичній сферах. Найбільший обсяг надходжень прямих іноземних інвестицій спостерігався у 2018 році – 18,6 млн дол. США. Інвестиції надходили з 48 країн світу.

До основних країн-інвесторів, на які станом на 01.01.2019 р. припадає майже 88% загального обсягу надходжень інвестицій, належать: Кіпр, Австрія, Нідерланди, Німеччина, Польща, Віргінські острови (Британії), Швейцарія, Італія та Велика Британія.

Простежується тенденція до збільшення питомої ваги інвестицій із країн ЄС у загальному обсязі прямих інвестицій. Зокрема, за останні 5 років частка інвестицій, внесених із країн ЄС, збільшилася на 9,1 в.п. і становила 88,1%. Натомість спостерігається значне скорочення обсягу прямих інвестицій із країн СНД. Їхні обсяги за останні 5 років скоротились більш ніж утричі.

Найбільш інвестиційно привабливими для нерезидентів в Житомирській області стали

підприємства промисловості, в які з початку інвестування вкладено 191,9 млн дол. (80,8%) іноземних інвестицій, з них 183,9 млн дол. США – у підприємства переробної промисловості. У сільському, лісовому та рибному господарстві акумульовано 21,2 млн дол., або 8,9% загального обсягу прямих інвестицій, в організаціях, що здійснюють операції з нерухомим майном, – 10,4 млн дол. (4,4%).

Найпривабливішими у 2018 році для іноземного інвестора залишаються міста та райони області з розвинутою інфраструктурою, наявністю кваліфікованих трудових ресурсів, з порівняно високою платоспроможністю населення, а також з потужною сировинною базою.

Зокрема, на м. Житомир припадало 40,1% прямих іноземних інвестицій, на Новоград-Волинський район – 22,8%, на м. Бердичів – 6,2%, на Радомишльський район – 5,3%, на м. Малин – 3,2%, на м. Новоград-Волинський – 2,9%, на Житомирський район – 2,7%. У решту регіонів області інвестовано 16,8% від загального обсягу прямих іноземних інвестицій [4].

Порівняно із суміжними регіонами за темпами зростання обсягу прямих інвестицій Житомирська область поступається лише Хмельницькій та Вінницькій областям. За обсягом прямих інвестицій та обсягом прямих інвестицій на одну особу Житомирська область лідирує серед таких суміжних регіонів, як Вінницька, Хмельницька, Рівненська області та поступається Київській, Чернігівській, Волинській областям [4].

Однак, незважаючи на інвестиційну привабливість Житомирської області, керівництво регіону зіштовхується з наявністю низки перепон, які виникають під час залучення потенційних інвесторів.

Тому під час розроблення Стратегії розвитку регіону вважаємо за необхідне приділити особливу увагу проведенню SWOT-аналізу регіону, який дасть можливість виявити основні тенденції та проблеми соціально-економічного розвитку регіону, визначити сильні і слабкі сторони (внутрішні фактори), а також можливості та загрози (зовнішні фактори), їхній вплив на подальший соціальний та економічний розвиток. За результатами SWOT-аналізу необхідно сформувати SWOT-матриці, на підставі яких буде можливим виявлення взаємозв'язків між сильними, слабкими сторонами, можливостями та загрозами та визначити порівняльні переваги, виклики і ризики в регіоні.

Висновки з проведеного дослідження. Підводячи підсумки проведеного нами дослідження, вважаємо, що для реального залучення 40 млрд доларів США інвестицій у 2020–2024 роках потрібна консолідація всіх наявних ресурсів

держави навколо цієї мети. До того ж, в Україні залученням, підтримкою та захистом іноземних інвесторів займаються понад 20 державних установ, які мають згадано працювати і виконувати свої функції у напрямі залучення іноземних інвестицій в регіони України.

Для збільшення притоку іноземних інвесторів в Житомирську область суб'єктам регіонального розвитку та органам місцевого самоврядування необхідно розробити та реалізувати найбільш ефективні програми і проекти регіонального розвитку для перетворення стратегічного бачення розвитку області в реальність.

Вважаємо, що діяльність державного сектору із залучення прямих іноземних інвестицій

має зводитися до 5 ключових напрямів, таких як: створення умов для залучення інвестицій; підготовка інвестиційного продукту; формування позитивного іміджу регіону; обслуговування інвесторів (інформаційна підтримка та супроводження); усунення перешкод для інвестування.

Реалізація на регіональному рівні вищезазначених напрямів дасть змогу: створити нові робочі місця; підвищити експортні показники; створити сприятливі умови для місцевих постачальників та субпідрядників; підвищити кваліфікації місцевої робочої сили; використовувати сучасні методи та навички управління; збільшити надходження іноземної валюти; підвищити конкурентоспроможність регіону.

Список використаних джерел:

1. Балабанова Н.В., Бондаренко О.Г. Оцінка впливу прямих іноземних інвестицій на економічний розвиток країни. *Вісник Маріупольського державного університету. Серія: Економіка*. 2018. Вип. 16. С. 58–67. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vmd_u_ek_2018_16_9 (дата звернення: 22.06.2020).
2. Державна служба статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/> (дата звернення: 01.06.2020).
3. Економічна стратегія: зростання через інвестиції. URL: <https://drive.google.com/file/d/1YShUX85F9aawBCDeCu68X0BLoivaNLhp/view> (дата звернення: 07.06.2020).
4. Житомирська обласна рада. Про затвердження Стратегії розвитку Житомирської області на період до 2027 року. Рішення № 1722 від 18.12.2019. URL: <http://economy-zt.gov.ua/files/Strateg/strategia2020.pdf> (дата звернення: 24.06.2020).
5. Інформаційно-аналітичні матеріали щодо інвестиційного клімату в Україні за I півріччя 2019 року. *Міністерство розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України*. URL: <https://www.me.gov.ua/Documents/List?lang=uk-UA&tag=%D0%A1%D1%82%D0%B0%D0%BD%20%D1%96%D0%BD%D0%B2%D0%B5%D1%81%D1%82%D0%B8%D1%86%D1%96%D0%B9%D0%BD%D0%BE%D1%97%20%D0%B4%D1%96%D1%8F%D0%BB%D1%8C%D0%BD%D0%BE%D1%81%D1%82%D1%96%20%D0%B2%20%D0%A3%D0%BA%D1%80%D0%B0%D1%97%D0%BD%D1%96> (дата звернення: 04.06.2020).
6. Методологічні положення з організації державного статистичного спостереження щодо інвестицій зовнішньоекономічної діяльності, затверджені наказом Держстату від 03.10.2014 № 284 (зі зм., затвер. наказами Держстату від 28.03.2017 № 70 та від 19.02.2019 № 85). URL: http://www.ukrstat.gov.ua/metod_polog/metod_doc/2019/85/mp_inv_zed.pdf (дата звернення: 22.06.2020).
7. Омельченко А.В. Державне управління іноземними інвестиціями (організаційно-правові питання) : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.07. Київ, 1996. 17 с.
8. Як залучити прями іноземні інвестиції. Практичний посібник для українських міст та районів. ПРООН, 2013. URL: https://regionet.org.ua/files/02_How_to_attract_FDI_-_UA.pdf (дата звернення: 05.06.2020).

References:

1. Balabanova N.V., Bondarenko O.H. Otsinka vplyvu priamykh inozemnykh investytsii na ekonomichnyi rozvytok krainy [Evaluation of the impact of direct foreign investment on economic development of the country]. *Visnyk Mariupolskoho derzhavnoho universytetu. Seriya: Ekonomika*. 2018. Vyp. 16. S. 58–67. Available at: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vmd_u_ek_2018_16_9 (accessed 22 June 2020).
2. Derzhavna sluzhba statystyky Ukrainy [State Statistics Service of Ukraine]. Available at: <http://www.ukrstat.gov.ua/> (accessed 01 June 2020).
3. Ekonomichna stratehiia: zrostantia cherez investytsii [Economic strategy: growth through investment]. Available at: <https://drive.google.com/file/d/1YShUX85F9aawBCDeCu68X0BLoivaNLhp/view> (accessed 07 June 2020).
4. Zhytomyrska oblasna rada. Pro zatverdzhennia Stratehii rozvytku Zhytomyrskoi oblasti na period do 2027 roku. Rishennia № 1722 vid 18.12.2019. Available at: <http://economy-zt.gov.ua/files/Strateg/strategia2020.pdf> (accessed 24 June 2020).
5. Informatsiino-analitychni materialy shchodo investytsiinoho klimatu v Ukraini za I pivrichchia 2019 roku [Information and analytical materials on the investment climate in Ukraine for the first half of 2019]. *Ministerstvo rozvytku ekonomiky, torhivli ta silskoho hospodarstva*

Ukrainy. Available at: <https://www.me.gov.ua/Documents/List?lang=uk-UA&tag=%D0%A1%D1%82%D0%B0%D0%BD%20%D1%96%D0%BD%D0%B2%D0%B5%D1%81%D1%82%D0%B8%D1%86%D1%96%D0%B9%D0%BD%D0%BE%D1%97%20%D0%B4%D1%96%D1%8F%D0%BB%D1%8C%D0%BD%D0%BE%D1%81%D1%82%D1%96%20%D0%B2%20%D0%A3%D0%BA%D1%80%D0%B0%D1%97%D0%BD%D1%96> (accessed 04 June 2020).

6. Metodolohichni polozhennia z orhanizatsii derzhavnoho statystychnoho sposterezhennia shchodo investytsii zovnishnoekonomichnoi diialnosti, zatverdzeni nakazom Derzhstatu vid 03.10.2014 № 284 (zi zm., zatver. nakazamy Derzhstatu vid 28.03.2017 № 70 ta vid 19.02.2019 № 85) [Methodological provisions on the organization of state statistical observation on investments of foreign economic activity, approved by the order of the State Statistics Committee dated 03.10.2014 № 284 (as amended, approved by the orders of the State Statistics Committee dated 28.03.2017 № 70 and from 19.02.2019 № 85)]. Available at: http://www.ukrstat.gov.ua/metod_polog/metod_doc/2019/85/mp_inv_zed.pdf (accessed 22 June 2020).
7. Omelchenko A.V. (1996) Derzhavne upravlinnia inozemnymy investytsiamy (orhanizatsiino-pravovi pytannia) [State management of foreign investments (organizational and legal issues)] (PhD Thesis). Kyiv, 1996. 17 c.
8. Iak zaluchyty priami inozemni investytsii. Praktychnyi posibnyk dlia ukrainskykh mist ta raioniv (2013) [How to attract foreign direct investment. A practical guide for Ukrainian cities and districts]. PROON. Available at: https://regionet.org.ua/files/02_How_to_attract_FDI_-_UA.pdf (accessed 05 June 2020).